

Andornaktálya, Szent András kápolna közösségi térrel

Előszó:

A több mint százéves „iskolakápolna” Magyarország egyik utolsó ilyen egyházi létesítménye volt a helyszínen. Ez a nevében megmaradt forma az iskolai munkát már elhagyva adott lehetőséget időnkénti egyházi összejövetelekre. A padok közé szorított istentiszteletek már nem tudták betölteni szerepüket. A vallási közösség a falu igen messze, mintegy 2km-re lévő templomába járhattak el, emiatt sem a fiatalok sem az idősek nem tudtak részt venni ezeken az eseményeken. Egy helyi vállalkozó megígérte nővérének, hogy egyszer majd egy kis kápolnát fog építeni, hogy ne kelljen idős korára olyan messzire járnia.

Ez az elképzelés mostanra megvalósult.

A rendszerváltáskor az egyházközség visszaigényelte az ingatlant. Az újjáépített kápolna helyén 1860 óta eredetileg iskolakápolna állt, mely hétköznapi iskolaként funkcionált, vasárnaponként pedig misék helyszíne volt. Az új épülettel, az egyházközségi programok mellett esküvők, felszentelések, ifjúsági programok, a temető közelsége miatt felravatalozások is történhetnek a létrehozott új terekben. A faluközponttól leszakadó településrészen az épület mintegy művelődési házként is funkcionálhat.

Tervezői koncepció:

A tervezés megkezdésekor megrendelői kérésre az egyházi tartalom mellé (kápolna), tehát egy közösségi tér is kialakításra került. Az egyik legfőbb tervezési szempont az volt, hogy az épület térszinten helyezkedjen el az idősebbek könnyebb bejutását biztosítva, akadálymentesen. A telken eredetileg a főút mentén, azzal párhuzamosan elhelyezkedő, két részből álló lakó- és iskolaépület lebontásra került, mivel állapota és térstruktúrája nem tette lehetővé annak gazdaságos felújítását, átalakítását. Ez az épület elzárta a közösségtől a mögötte lévő nagy zöldterületet is. Az új épület ettől eltérően az udvar egy belsőbb, nagyjából középső részén szabadon állóan került elhelyezésre. A kápolna részt az eredeti „tanterem kápolna” méretéből kiindulva kb. 50 fő befogadására tettük alkalmassá. A helyi egyházi közösség képviselőivel konzultálva tisztázódott a további belső tartalmak szükségessége és nagysága. Mivel ez a tartalom igen hosszú ideje (több mint 100 éve) ezen a helyen változatlan formában próbálta kiszolgálni a helyi igényeket, korszerűtlenné vált, és új tartalmak befogadására is alkalmassá kellett tenni az új épületet.

A volt iskolaépület bontásra érett tehát, mind tartószerkezetileg, mind szigetelésében, mind hőtechnikailag, már nem volt képes ellátni feladatát. A bontást két ütemben oldottuk meg, annak érdekében, hogy az új épület elkészültéig a régi láthassa el az egyházi teendőket az átmeneti időben is.

Az új épület tájolásánál figyelembe vettük mind a telek adottságait, mind a benapozást, valamint a helyi közösség olyan igényét, hogy a főút közelsége és zajos forgalma miatt, inkább a belső védettebb részen alakuljon ki egy udvari kapcsolat, fákkal, növényekkel, kinti ülési, szabadtéri lehetőséggel. A tervezés során többször átalakultak a beltéri igények és ennek megfelelően többször módosítanunk kellett az épület méretét, szerkezetét.

Településképi szempontok:

Az épület kettős funkciójú, egyházi és közösségi tartalmakat tud befogadni. Ehhez a telepítés során nagy hangsúlyt fektettünk az épület körüli kertészeti kialakításra és a tájolásra. Mivel az épület a főúttól távolságot tartva épült, elérhetővé vált egy belső öböl létrehozása, ami a közösségi programok nyári helyszínéül szolgál.

Az új épület három jellemző irányvonal tengelyére épít: – a Rákóczi útra merőleges – a Szabadság útra merőleges – és a Rákóczi úti szomszédos telekhatárra megközelítően merőleges vonalakra. A szerkesztés során figyelembe vettük a megrendelő által biztosítani kívánt kivitelezői kapacitást és a kivitelezés egyszerűségét. Ennek megfelelően az épületszárnyak törésénél, a geometria kialakításánál a könnyű kezelhetőséget helyeztük előtérbe. Ezek az iránytadó geometriai tengelyek határozták meg a jellemző épülettömegek elhelyezkedését, formáját, a 20 fok és a derékszög alkalmazását.

Az épület három fő épülettömegeből, kápolna, közösségi tér és harangtorony együtteséből áll, közöttük lapostetős nyaktag épülettömeggel. Tervezői szándékunk szerint e jellemző meghatározó elemek közül fontos volt, hogy a kápolna jelentőségét, szerepét építészeti eszközökkel is kiemeljük. Ehhez a tetőidom emelése és a homlokzat térfalának megemelése szolgál. A másik ilyen építészeti elem a két magastető közti tető hajlásszög határozott különbség, 45 és 30 fok. Az így kialakított tetők tömegei, hajlásszögük különbsége is az egyházi tér szerepét, a kápolna jelentőségét hivatottak kiemelni. Ezzel elérhetővé vált a hármasság egység kápolnatorony-közösségi ház, egy egységbe szervezése.

A településképben másik meghatározó elem a parkolók kialakítása. Itt a Rákóczi úti meglévő behajtót használva a telekhatár mentén kerültek kialakításra a díszburkolattal ellátott parkolók és kerékpár tárolók, megfelelő lejtésviszonyok kialakításával, olajfogó műtárgy beépítésével. Ezek megfelelő árnyékolására meglévő fák és telepített új fák kerülnek beültetésre. A parkolószám meghatározásakor a két tartalom kápolna és közösségi tér használatának egyidejűségét kizárva vettük figyelembe. Egy mozgássérült parkoló kialakításán túl kerékpártárolókat is telepítettünk.

Az épület anyaghasználata:

A megrendelői és közösségi elvárásoknak megfelelően az épület mind a felhasznált anyagok első osztályú minőségében, mind az üzemeltetési költségek minimalizálása miatt, olyan megoldásokat használtunk, amik lehetővé teszik a leendő üzemeltetőnek (egyházközösség) a könnyű fenntartást és a hosszútávú karbantartás mentes használatot. Az alkalmazott anyagoknál megjelenik a cinklemez, melyet időtállósága és a későbbi karbantartás mentessége tette indokolttá. A cinklemez időbeli patinázódásával érhető el, hogy a tető egy mélyebb semleges (szürke) színt mutasson a lakóépületek melegebb színű kerámia fedés színénél és ezzel is mutassa közösségi és szakrális szerepét a település többi épületétől kissé eltérve. A fogadótér ötcellás antracit színű alumínium nyílászárói, a közösségi tér és kápolna hagyományos natúrfa ablakai, a homlokzat fehér nemesvakolata, a világos szürke festésű kápolna és közösségi tér belső, a három rétegű üvegezés, a látszóbeton és abba rejtett padlófűtés, a ledes világítótestek alkalmazása jellemző az épület anyaghasználatára.

Ezekkel a megoldásokkal szeretnénk egy kontrasztot elérni a belső terekben alkalmazott natúr fafelületek melegségétől, hogy külső megjelenésében egy visszafogottabb, színektől mentes megoldást mutasson az épület homlokzata. Ez az enyhén tört fehér, dörzsölt nemesvakolat sötét szürke antracit színű lábazati vakolatot kapott.

Az épület rendeltetése:

Period Design Kft. tervező irodánk a Mérker 2007 Zrt. által felvállalt helyi közösséget szolgáló terek megfogalmazására kapott felkérést. A telek ugyan az egyház tulajdona, de megállapodást kötöttek a teleken elhelyezendő épület kivitelezési költségeinek átvállalásáról, amit Mérker 2007 Zrt. adományként ad át az egyház részére.

Mivel Andornaktálya déli részén sem közösségi épület, sem egyházi épület nem található, csak a település mintegy 2km-re lévő központjában, ez az új épület kívánja ellátni ezen funkciókat. Ennek megfelelően a telken a ma várható igényekhez igazodva alakítottuk ki mind az épület léptékét, mind a parkolókat és burkolt felületeket. Az épületben alkalmazott gépészeti és elektromos berendezések igazodnak az egyes funkciókhoz. A közösségi tartalomhoz az udvaron elhelyezett díszburkolat, az új növénytelepítések biztosítják a mindenkori közpark szerű zavartalan használatot a fiatalok számára is.

Az épület telepítése:

A saroktelek a Rákóczi Ferenc utca irányából és a Szabadság út felől is gyalogosan megközelíthető. Az épületet a szabályozási tervben meghatározott szabadon álló beépítéssel vettük figyelembe, de igazodtunk a már kialakult utcavonal derékszögű rendszeréhez és emiatt az épület kápolna vonalát a Rákóczi úttal párhuzamosan helyeztük el. A közösségi épületrészt pedig a szomszédos telekhatárhoz igazítottuk, ettől (a telek nagysága által megengedett) mélyebb telepítéssel egy közpark alakulhatott ki az épületet szinte körülvéve. A telepítésnél figyelembe vettük a meglévő területre jellemző magastetős épületeket így az épület tető vonalát ennek megfelelően alakítottuk ki a tetők dőlésszögével együtt. Az épület energiaellátását alapvetően gázkazán biztosítja, de a lapostetős részen a tetőre telepített megújuló energiaforrásként napelemek kerülnek elhelyezésre, melyet a tájolás teljes mértékben kiszolgál.

Alaprajzi rendszer:

Az épületrészek harántfalas kialakításúak, téglá tartófalakra terhelt monolit gerendaváz a helyszínen öntött monolit vb. födémmel és tető tartószerkezettel alakítottuk ki. Ezenkívül a két épületrészt nyaktagként összefogó előtéri "blokk" egy monolit, attikafalás lapostetős kialakítású tömeg. A harangtornyot formáló négyzet alaprajzú toronyban kapott helyet a karzat lépcsője, amin keresztül elérhető válik a közösségi tér használaton kívüli tetőtere is az esetleges karbantartáshoz. A gépészeti tér a hátsó, míg a teakonyha a világos utcafronton kapott helyet. A gépészeti berendezések és a gázkazán kéményét is a hátsó udvari fronthoz telepítettük, hogy az utcaképből ezek a berendezések ne jelenjenek meg. A természetes fény bejutásához kellő számú és méretű hőszigetelt ablakfelületen túl, üveg függönyfalak kerülnek kialakításra mind az előtérben, mind a közösségi térben. A belső helyiségeket úgy alakítottuk ki, hogy azok egy központi elosztó térből nyíljanak. Mivel sem a szakrális tér, sem a közösségi tér egyidejűleg nem használható a belső kiszolgálóhelyiségek csak ebből az elosztó térből közelíthetők meg. Abban az esetben, ha hosszabb időt töltenek az épületben, vagy olyan rendezvény kerül megtartásra, ahol szükséges a vendégek ellátása is, akkor egy teakonyha áll rendelkezésre a rendezvényszervezők részére.

Végszó:

Építésként, belsőépítésként nagy örömünkre szolgált egy ilyen fontos és a helyi közösség figyelmének középpontjában álló épület létrehozása, ami az irodánkban is két generáció gondolkodásának eredményeként jött létre. Igen nagy figyelmet szenteltünk a belső téri anyaghasználatra, a természetes anyagok akusztikát javító hatására, hogy bensőséges hangzású, barátságos kápolna tér jöhessen létre, a középkori épületek belső tereinek arányrendszerét felidézve.

Az épület kivitelezése 2019-ben kezdődött, melyet 2022. februárjában adtak át. Az új Szent András kápolnát 2022. február 27-én tartott szentmisén Ternyák Csaba egri érsek áldotta meg.

A kápolna beruházója és tervezői:

Beruházó és kivitelező:	Pócsik János - Mérker 2007 Zrt.
Építésvezető:	Ipacs János
Építész, belsőépítész tervező:	Kovács Zoltán DLA - Period Design Kft. ifj. Kovács Zoltán - Period Design Kft.
Statikai tervező:	Kászonyi Gábor - Omniber Kft.
Gépészeti tervező:	Kabak János - Cad Controll Kft.
Elektromos tervező:	Sándor Dávid - S.Design Electric Kft.
Nyílászárók, bútorok:	Hartmann Ferenc – Hartmann-Holz Kft.



FIABCI-HUNGARY
INTERNATIONAL REAL ESTATE FEDERATION

Főbb adatok

Projekt megnevezése /name of the project	Szent András képolna közösségi térrel, St. Andrew Chapel with community space	
telek területe / territory of the plot	3316	m2
beépített terület /constructed area	282	m2
zöld terület / green area	2480	m2
bruttó szintterületi mutatóba beszámítandó alapterület /Total surface	282	m2
értékesíthető, bérelhető nettó terület / part for rent or sale	243	m2
építési költség, melyből /Total construction cost	143	millió HUF
saját erő/ own resource	100	%
hitel /loan	0	%
értékesítésből /from sales	0	%
eladás, bérbeadás állása /sold or rented		
kivitelezés befejezésekor/ at the end of the construction	0	%
1 évvel később/1 year later	0	%